

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul IX — Nr. 299

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 4 noiembrie 1997

SUMAR

Nr.	Pagina
LEGI ȘI DECRETE	
169. — Lege pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991	1-8
559. — Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991	9
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
392. — Decizie referitoare la constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991	9-16

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I. — Legea fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 20 februarie 1991, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul (2) al articolului 5 va avea următorul cuprins:

„(2) Terenurile care fac parte din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Ele nu pot fi introduse în circuitul civil decât dacă, potrivit legii, sunt

2. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

Art. 6. — Domeniul privat al statului și, respectiv, al comunelor, orașelor, municipiilor și județelor este alcătuit din terenurile dobândite de acestea prin modurile prevăzute de lege, precum și din terenurile dezafectate, potrivit legii, din domeniul public. El este supus dispozițiilor de drept care vor fi aplicabile prin lege nu se prevede altfel.“

3. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

„Art. 9. — (1) Persoanele cărora li s-a reconstituit dreptul de proprietate asupra terenurilor vor avea în proprietate terenurile

familie, în echivalent arabil, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate și pentru diferența dintre această suprafață și cea pe care au adus-o în cooperativa agricolă de producție sau care a fost preluată în orice mod de aceasta, până la limita suprafeței prevăzute la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945 pentru înfăptuirea reformei agrare, de familie, indiferent dacă reconstituirea urmează să se facă în mai multe localități sau de la autori diferiți.

(2) Persoanele cărora li s-a reconstituit dreptul de proprietate, potrivit legii, în limita suprafeței de teren de până la 10 ha de familie și cărora li s-a aplicat cota de reducere potrivit art. 13 alin. (3) din lege pot formula cerere pentru suprafețele de teren care au constituit această cotă. Cererile se formulează în cazul în care cota de reducere a depășit procentul de 5%.

(3) Cererea se depune la primăria localității sau, după caz, la primăriile localităților în raza cărora se află terenul pentru care urmează să se reconstituie dreptul de proprietate, personal sau prin poștă, cu confirmare de primire, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, sub sancțiunea decăderii.

(4) Cererea va cuprinde:

a) numele și prenumele persoanei solicitante și domiciliul acesteia;

b) calitatea de titular sau de moștenitor al dreptului de proprietate pentru care li s-a reconstituit sau urmează să li se reconstituie acest drept, potrivit prezentei legi;

c) suprafața de teren care li s-a reconstituit și diferența pe care o solicită.

(5) La cerere se va anexa:

a) copie xerox de pe titlul de proprietate care s-a emis sau, după caz, de pe procesul-verbal ori fișa de punere în posesie;

b) copii xerox de pe actele doveditoare ale dreptului de proprietate pentru suprafețele de teren solicitate în plus;

c) o declarație în care se va menționa, pe propria răspundere, suprafața totală de teren atribuită în proprietate, prin reconstituire sau prin constituire, de familie, potrivit prezentei legi, chiar dacă acestea s-au făcut în mai multe localități sau de la mai mulți autori.

(6) Primarul va constitui un registru special, parafat, numerotat și sigilat, în care se vor înregistra, în ordine cronologică, cererile depuse de persoanele îndreptățite, și va emite, la cerere, un bon cu numărul de înregistrare.

(7) Pentru cererile depuse prin poștă, pe confirmarea de primire se vor menționa numărul de înregistrare a cererii și data acesteia.

(8) Primarul sau secretarul consiliului local este obligat să primească cererea și să o înregistreze, indiferent dacă aceasta cuprinde sau nu toate mențiunile precizate în alin. (4) și dacă nu este însoțită de toate actele prevăzute la alin. (5). În acest caz, primarul sau secretarul este obligat să comunice solicitantului ca, înăuntrul termenului de 90 de zile, să depună toate actele menționate la alin. (5), sub sancțiunea decăderii acestuia din termen.

(9) Nerespectarea obligațiilor prevăzute la alin. (6) de către primar sau secretar atrage după sine atât răspunderea administrativă și disciplinară acestora, potrivit legii, cât și plata de daune compensatorii sau, după caz, și de daune-interese.

(10) După expirarea termenului de 90 de zile prevăzut la alin. (3), primarul este obligat ca, în termen de 30 de zile, să întocmească situația privind categoriile de persoane, terenurile agricole solicitate și balanța fondului funciar. Cererile se depun la primăria localității sau, după caz, la primăriile localităților în raza cărora se află terenul pentru care urmează să se reconstituie dreptul de proprietate, potrivit legii. Înăuntrul termenului de 15 zile de la primire, prefectul va întocmi situația privind categoriile de persoane solicitante și balanța fondului funciar pe județ, pe care o va transmite, în același termen, Departamentului pentru Administrație Publică Locală.

reconstituirii dreptului de proprietate, potrivit legii. Înăuntrul acestui termen, primarul le va transmite prefectului, sub semnătură.

(11) În termen de 15 zile de la primire, prefectul va întocmi situația privind categoriile de persoane solicitante și balanța fondului funciar pe județ, pe care o va transmite, în același termen, Departamentului pentru Administrație Publică Locală.

(12) După întocmirea balanței fondului funciar la nivel de țară, prin lege se vor stabili suprafețele de teren agricol care vor fi reconstituite.

3 bis. După articolul 9 se introduce articolul 9¹, cu următorul cuprins:

„Art. 9¹. — (1) Persoanele fizice și persoanele juridice cărora li s-a reconstituit sau li s-a constituit dreptul de proprietate asupra terenurilor agricole, potrivit prezentei legi, precum și persoanele juridice care au în patrimoniu sau în administrare terenuri agricole ori dețin în orice mod asemenea terenuri au obligația de a da secretarului consiliului local o declarație în care vor menționa suprafața de teren agricol atribuită sau, respectiv, deținută efectiv, în una sau mai multe localități, iar pentru persoanele fizice, și de la mai mulți autori.

(2) Persoanele fizice vor face declarația pe propria răspundere, iar persoanele juridice, prin reprezentanții lor.”

4. Alineatul 1 al articolului 10 va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — (1) Suprafața adusă în cooperativă este cea care rezultă din: actele de proprietate, cartea funciară, cadastru, cererile de înscriere în cooperativă, registrul agricol de la data intrării în cooperativă, evidențele cooperativei sau, în lipsa acestora, din orice alte probe, inclusiv declarații de martori.”

5. Alineatul (5) al articolului 10 se abrogă.

6. Alineatele (4)–(10) ale articolului 11 se abrogă.

7. Alineatul (3) al articolului 14 va avea următorul cuprins:

„(3) De prevederile alin. (2) beneficiază și persoanele deținătoare ale titlurilor de Cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul”, „Mihai Viteazul cu Spadă” și moștenitorii lor, care au optat și cărora li s-a atribuit, la data împrumutării, teren arabil, cu excepția celor care l-au înstrăinat.”

8. Alineatul (3) al articolului 17 va avea următorul cuprins:

„(3) Terenurile neatribuite, rămase la dispoziția comisiei, trec în domeniul privat al comunei, orașului sau municipiului, urmând a fi puse la dispoziția celor care doresc să întemeieze sau să dezvolte exploatații agricole, prin închiriere, concesiune sau vânzare, în condițiile legii.”

9. Alineatele (4), (5) și (6) ale articolului 17 se abrogă.

10. După alineatul (3) al articolului 18 se introduce un nou alineat, care devine alineatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) Atribuirea în folosință nu se poate face în cazul în care în localitatea respectivă s-au operat reducerile prevăzute la art. 13 alin. (3).”

11. La articolul 21 se introduc alineatele (3), (4), (5) și (6), cu următorul cuprins:

„(3) Organele reprezentative ale unităților de cult, recunoscute de lege, din mediul rural, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate și pentru suprafața de teren agricol care reprezintă diferența dintre suprafața de 5 ha, în cazul parohiilor, și suprafața pe care au avut-o în proprietate, dar nu mai mult de 10 ha, și pentru suprafața ce reprezintă diferența dintre suprafața de teren agricol pe care au avut-o în proprietate și suprafața de teren agricol pe care o au în prezent.”

schiturilor, și suprafața pe care au avut-o în proprietate, dar nu mai mult de 50 ha.

(4) Dispozițiile art. 9 rămân aplicabile.

(5) Pentru parohiile, schiturile și mânăstirile din mediul urban, consiliile și organele reprezentative ale acestora pot cere reconstituirea dreptului de proprietate în condițiile alin. (3) și (4).

(6) Pot cere reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole care le-au aparținut în proprietate, în limita suprafețelor pe care le-au avut, și organele reprezentative ale altor unități de cult, astfel:

- a) centrul patriarhal, până la 200 ha;
- b) centrele eparhiale, până la 100 ha;
- c) protoerile, până la 50 ha;
- d) parohiile din mediul urban, până la 10 ha;
- e) filialele din mediul rural și urban, până la 10 ha.“

12. După alineatul (1) al articolului 22 se introduc două noi alineate, care devin alineatele (2) și (3), cu următorul cuprins:

„(2) Suprafețele de terenuri aferente casei de locuit și anexelor gospodărești, precum și curtea și grădina din jurul acestora sunt acelea evidențiate ca atare în actele de proprietate, în cartea funciară, în registrul agricol sau în alte documente funciare, la data intrării în cooperativa agricolă de producție.

(3) Pentru suprafața de teren agricol atribuită de cooperativă ca lot de folosință, potrivit prevederilor art. 4 din Decretul-lege nr. 42/1990, nu se reconstituie sau nu se constituie dreptul de proprietate persoanei căreia i s-a atribuit, indiferent dacă acest teren se află în continuarea grădinii în intravilan sau în alt loc, în extravilan, cu excepția celor strămutați, pentru realizarea unor investiții de interes local sau de utilitate publică.“

13. Articolul 23 va avea următorul cuprins:

„Art. 23. — (1) Terenurile situate în intravilanul localității, care au fost atribuite de cooperative, potrivit legii, cooperatorilor sau altor persoane îndreptățite pentru construcția de locuințe și anexe gospodărești, pe care le-au edificat, rămân și se înscriu în proprietatea actualilor deținători, chiar dacă atribuirea s-a făcut din terenurile preluate în orice mod de la foștii proprietari.

(2) Foștii proprietari vor fi compensați cu o suprafață de teren echivalentă în intravilan sau, în lipsă, cu teren situat în extravilan, în imediata vecinătate.“

14. Alineatul (1) al articolului 24 va avea următorul cuprins:

„Art. 24. — (1) În cazul în care cooperativa agricolă de producție a atribuit loturi în folosință unor cooperatori, în grădinile din intravilan ale foștilor proprietari, asemenea terenuri revin, de drept, în proprietatea deținătorilor inițiali sau moștenitorilor acestora.“

15. După alineatul (2) al articolului 24 se introduce alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Prin *investiții*, în sensul alin. (2), se înțelege lucrările destinate exploatării agricole a terenului.“

16. Alineatul (1) al articolului 26 va avea următorul cuprins:

„Art. 26. — (1) Punerea în posesie și eliberarea titlurilor de proprietate celor îndreptățiți nu pot avea loc decât numai după ce s-au făcut în teren delimitările necesare pentru măsurători, stabilirea vecinătăților pe temeiul schiței, amplasamentului stabilit și întocmirea documentelor constatate în teren.“

17. După alineatul (1) al articolului 26 se introduc patru alineate, care devin alineatele (2), (3), (4) și (5), cu următorul cuprins:

„(2) În toate cazurile în care reconstituirea dreptului de proprietate se face pe vechile amplasamente, cu ocazia măsurătorilor comisia ia act de recunoașterea reciprocă a limitelor proprietății de către vecini și le consemnează în documentele constatatoare.

(3) Pentru terenurile aflate în exploatarea societăților agricole de tip privat, constituite în temeiul Legii nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, comisiile locale și cele județene, în termen de 12 luni, vor efectua toate operațiunile prevăzute la alin. (1) și (2) și vor elibera titlurile de proprietate.

(4) Membrii și conducerea acestor societăți agricole au obligația de a solicita imediat comisiilor locale să efectueze operațiunile prevăzute la alineatul precedent, iar comisiile județene, să solicite eliberarea titlurilor de proprietate.

(5) Încălcarea prevederilor alineatelor precedente atrage desființarea, de drept, a societăților agricole în cauză.“

18. Alineatul (5) al articolului 29 se abrogă.

19. Alineatul (2) al articolului 30 va avea următorul cuprins:

„(2) Terenurile neatribuite, rămase la dispoziția comisiei, vor trece în domeniul privat al comunei, orașului sau municipiului.“

20. Alineatul (1) al articolului 33 se abrogă.

21. Alineatul (2) al articolului 34 va avea următorul cuprins:

„(2) Terenurile proprietate de stat, administrate de institutele și stațiunile de cercetări științifice, agricole și silvice, destinate cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și animalelor de rasă, precum și din administrarea Institutului pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor de Plante de Cultură și a centrelor sale teritoriale, aparțin domeniului public și rămân în administrarea acestora. În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul, la propunerea Ministerului Agriculturii și Alimentației, va delimita suprafețele de teren strict necesare cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și animalelor de rasă și pe cele destinate producției, din administrarea institutelor și stațiunilor de cercetare și producție agricolă.“

22. Alineatul (5) al articolului 35 va avea următorul cuprins:

„(5) Terenurile fără construcții, neafectate de lucrări de investiții aprobate potrivit legii, din intravilanul localităților, aflate în administrarea consiliilor locale, considerate proprietate de stat prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și a altor acte normative speciale, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, după caz, la cerere.“

23. După articolul 36 se introduc articolele 36¹, 36² și 36³, cu următorul cuprins:

„Art. 36¹. — (1) Persoanele fizice cărora li s-a stabilit calitatea de acționar în temeiul art. 36 din lege, persoanele cărora li s-au stabilit drepturi la institutele și stațiunile de cercetare agricole și la regiile autonome cu scopuri agricole potrivit Legii nr. 46/1992 privind stabilirea unor drepturi în favoarea persoanelor fizice care dețin acțiuni în temeiul art. 36 din Legea nr. 18/1991, precum și persoanele care au dobândit calitatea de acționar în temeiul art. 36 din lege, vor fi considerate acționari în temeiul prezentei legi.“

nr. 16/1994, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate și pentru diferența de peste 10 ha de familie, până la limita suprafeței prevăzute la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, indiferent dacă reconstituirea urmează să se facă în mai multe localități sau de la autori diferiți, în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 din prezenta lege.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1), cărora li s-a stabilit dreptul în acțiuni, în limita suprafeței de până la 10 ha în echivalent arabil, pot face cerere, în cazul în care prin aplicarea coeficientului de echivalare, prevăzut în regulamentul aprobat de Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, suprafața de teren putea depăși, ca echivalență, 10 ha teren arabil, în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 alin. (3)—(9) din prezenta lege.

Art. 36². — Persoanele fizice ale căror terenuri agricole au fost trecute în proprietatea statului prin efectul Decretului nr. 83/1949, precum și al oricăror alte acte normative de expropriere, sau moștenitorii acestora pot cere reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafața de teren trecută în proprietatea statului, până la limita suprafeței prevăzute la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, de familie, indiferent dacă reconstituirea urmează a se face în mai multe localități sau de la autori diferiți, în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 din prezenta lege.

Art. 36³. — (1) După expirarea termenului de 90 de zile, în cazurile prevăzute la art. 36¹ și 36², primarul va întocmi situația privind terenurile agricole solicitate de categoriile de persoane prevăzute și balanța fondului funciar pe localitate și pe fiecare societate comercială și institut sau stațiune de cercetare și producție agricolă ori regie autonomă cu profil agricol, din raza teritorială a localității.

(2) Dispozițiile art. 9 alin. (9) rămân aplicabile.“

24. Alineatul (2) al articolului 39 va avea următorul cuprins:

„(2) Terenurile prevăzute la alineatul precedent se atribuie din domeniul privat al comunei, orașului sau municipiului, după caz.“

25. Alineatul (1) al articolului 40 va avea următorul cuprins:

„Art. 40. — (1) Terenurile provenite din fostele izlazuri comunale, transmise unităților de stat, și care în prezent sunt folosite ca pășuni, fânețe și arabil, vor fi restituite în proprietatea comunelor, orașelor și municipiilor, după caz, și în administrarea primăriilor, pentru a fi folosite ca pășuni comunale și pentru producerea de furaje sau semințe de culturi furajere. Fac excepție suprafețele ocupate cu vii, pomi, seminceri furajeri, heleșteie, lacuri sau cele destinate producerii de legume, fructe ori altă materie primă pentru fabricile de conserve, orezării și câmpuri experimentale, destinate cercetării agricole, ce vor fi compensate în suprafață egală cu teren de aceeași calitate de către societățile comerciale pe acțiuni, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.“

26. După alineatul (1) al articolului 40 se introduce alineatul (2), care va avea următorul cuprins:

„(2) Nerespectarea dispozițiilor alineatului precedent duce la trecerea de drept în proprietatea comunelor, orașelor sau municipiilor, după caz, a acestor terenuri.“

27. Alineatul (1) al articolului 41 va avea următorul cuprins:

„Art. 41. — (1) Persoanele fizice sau, după caz, moștenitorii acestora, ale căror terenuri cu vegetație forestieră, peșteri, săruri, tufărișuri, săruri și oaze, pot fi trecute

trecut în proprietatea statului prin efectul unor acte normative speciale, pot cere reconstituirea dreptului de proprietate și pentru diferența de peste 1 ha, dar nu mai mult de 30 ha, de familie.“

28. Alineatul (2) al articolului 41 va avea următorul cuprins:

„(2) Dacă pe suprafețele de teren ce urmează a fi atribuite în condițiile alineatului precedent se află construcții sau amenajări forestiere, ori sunt în curs de execuție sau în fază de proiectare, sau terenurile sunt defrișate, se vor atribui alte suprafețe de teren, cu respectarea aceluiași condiții, în imediata apropiere.“

29. Alineatul (3) al articolului 41 va avea următorul cuprins:

„(3) Persoanele prevăzute la alin. (1) vor formula cererile în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 alin. (3).“

30. Alineatul (4) al articolului 41 va avea următorul cuprins:

„(4) Terenurile prevăzute la alin. (1), precum și la art. 41¹ și 41² vor fi gospodărite și exploatate în regim silvic, potrivit legii. Regimul silvic pentru pădurile proprietate privată se va elabora și se va aproba în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, prin grija Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului. Punerea în posesie a pădurilor, zăvoaielor, tufărișurilor, a pășunilor și fânețelor împădurite se va face numai după stabilirea regimului silvic al acestora.“

31. După articolul 41 se introduc articolele 41¹ și 41², cu următorul cuprins:

„Art. 41¹. — (1) Fostii composesori sau, după caz, moștenitorii acestora pot cere reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor prevăzute la art. 41, pe baza actelor care le atestă această calitate și în limitele suprafețelor prevăzute în acele acte.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul terenurilor exploatate în devălmășie de către foștii moșneni sau răzeși, în cadrul obștilor nedivizate.

(3) Dispozițiile alin. (2) ale art. 41 rămân aplicabile.

(4) În cazurile în care terenurile care au aparținut composesorilor și obștilor sunt situate pe raza teritorială a mai multor localități, cererea se face la fiecare dintre ele, pentru suprafața situată pe raza acestora.

(5) Persoanele prevăzute la alin. (1) vor formula cererile în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 alin. (3)—(9).

Art. 41². — (1) Consiliile parohiale sau organele reprezentative ale schiturilor și mânăstirilor, precum și ale instituțiilor de învățământ, pot cere restituirea terenurilor cu vegetație forestieră, păduri, zăvoaie, tufărișuri, fânețe și pășuni împădurite, care le-au aparținut în proprietate, în limita suprafețelor pe care le-au avut în proprietate, dar nu mai mult de 30 ha, indiferent dacă sunt situate pe raza mai multor localități.

(2) Cererile împreună cu actele doveditoare de proprietate se fac în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 alin. (3)—(9).

(3) Consiliile locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pot cere restituirea în proprietate privată a terenurilor cu vegetație forestieră, păduri, zăvoaie, tufărișuri, fânețe și pășuni împădurite, în baza actelor care le atestă această calitate, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 alin. (3)—(9).

32. Articolul 42 va avea următorul cuprins:

„Art. 42. — Cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și foștii cetățeni români care și-au redobândit cetățenia română, indiferent dacă și-au stabilit sau nu domiciliul în țară, pot face cerere de reconstituire a dreptului de proprietate pentru suprafețele de terenuri agricole sau terenuri cu destinație forestieră, prevăzute la art. 41, care le-au aparținut în proprietate, dar numai până la limita prevăzută la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, de familie, pentru terenurile agricole, și nu mai mult de 30 ha de familie, pentru terenurile cu destinație forestieră, în termenul, cu procedura și în condițiile prevăzute la art. 9 alin. (3)—(9).“

33. Alineatul (3) al articolului 43 va avea următorul cuprins:

„(3) Organul împuternicit să constate situațiile prevăzute la alin. (2) este prefectul, care, prin ordin, atestă pierderea dreptului de proprietate și trecerea acestuia, după caz, în proprietatea privată a comunei, a orașului sau a municipiului în a cărui rază teritorială este situat terenul.“

34. După capitolul III se introduce capitolul III¹, care va avea următorul cuprins:**„CAPITOLUL III¹****Dispoziții procedurale**

Art. 44¹. — Comisia județeană este competentă să soluționeze contestațiile și să valideze ori să invalideze măsurile stabilite de comisiile locale.

Art. 44². — (1) În sensul prezentei legi, comisia locală este autoritate publică cu activitate administrativă, iar comisia județeană este autoritate publică cu autoritate administrativ-jurisdicțională.

(2) Comisia județeană și cea locală au, în limitele competenței lor și prin derogare de la dispozițiile Codului de procedură civilă, calitate procesuală pasivă și, când este cazul, activă, fiind reprezentate legal prin prefect, respectiv primar sau, pe baza unui mandat convențional, de către unul dintre membri, nefiind obligatorie asistarea prin avocat.

Art. 44³. — (1) Hotărârile comisiei județene asupra contestațiilor persoanelor care au cerut reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenului, conform dispozițiilor cuprinse în cap. II din lege, și cele asupra măsurilor stabilite de comisiile locale se comunică celor interesați prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(2) Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei circumscripție este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Art. 44⁴. — (1) Dispozițiile art. 44³ alin. (1) se aplică și în cazul în care plângerea este îndreptată împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului, în condițiile prevăzute în cap. III din prezenta lege.

(2) Dispozițiile alin. (2) al art. 44³ rămân aplicabile.

Art. 44⁵. — (1) Poate face obiectul plângerii modificarea sau anularea propriei hotărâri de către comisie.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care comisia județeană a emis, după încheierea procedurii de definitivare a activității sale, acte administrative contrare propriei hotărâri, dispozițiile alin. (2) al art. 44³ rămânând aplicabile.

Art. 44⁶. — Plângerea prevăzută la art. 44³ poate fi

art. 36 din prezenta lege, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale conform Legii nr. 15/1990, dispozițiile alin. (2) al art. 44³ rămânând aplicabile.

Art. 44⁷. — Plângerea formulată potrivit art. 44³—44⁶ suspendă executarea.

Art. 44⁸. — Instanța soluționează cauza potrivit regulilor prevăzute în Codul de procedură civilă și în Legea pentru organizarea judecătorească. Pe baza hotărârii judecătorești definitive, comisia județeană, care a emis titlul de proprietate, îl va modifica, îl va înlocui sau îl va desființa.

Art. 44⁹. — Sentința civilă pronunțată de instanța menționată la art. 44⁸ este supusă căilor de atac prevăzute în Codul de procedură civilă, cu respectarea dispozițiilor legale în materie.

Art. 44¹⁰. — Terții care au fost vătămați în drepturile lor prin hotărârea comisiei județene sau prin ordinul prefectului ori în alt mod, prin acte administrative prealabile ordinului, cum este cazul propunerilor primarului, și care nu aveau interes de a se adresa acestor organe, având deja un titlu de proprietate privată asupra terenului, ori li se recunoscuse un asemenea drept, potrivit legii, nu pot folosi decât calea acțiunilor de drept comun, petitorii sau, după caz, posesorii, în special revendicarea, și nu procedura prevăzută în acest capitol.

Art. 44¹¹. — Dispozițiile art. 44¹⁰ se aplică și în cazul încălcării dreptului de proprietate publică sau privată al statului ori, după caz, al unităților administrativ-teritoriale.

Art. 44¹². — Persoanelor prevăzute la art. 44¹⁰ și art. 44¹¹ nu le sunt opozabile hotărârile date de comisiile județene.

Art. 44¹³. — În toate cazurile în care legea prevede nulitatea unor operațiuni sau acte juridice, litigiul se judecă potrivit dreptului comun și nu conform procedurii speciale prevăzute în prezentul capitol.

Art. 44¹⁴. — (1) În cazul în care comisia locală refuză înmânarea titlului de proprietate emis de comisia județeană sau punerea efectivă în posesie, persoana nemulțumită poate face plângere la instanța în circumscripția căreia este situat terenul.

(2) Dacă instanța admite plângerea, primarul va fi obligat să execute de îndată înmânarea titlului de proprietate sau, după caz, punerea efectivă în posesie, sub sancțiunea condamnării la daune cominatorii pentru fiecare zi de întârziere, anume stabilite de instanță.

(3) Dispozițiile alin. (2) al art. 44³ se aplică în mod corespunzător.

Art. 44¹⁵. — Litigiile în curs se vor judeca în continuare de către instanțele sesizate, indiferent de faza procesuală în care se află, potrivit regulilor procedurale aplicabile la data sesizării, ținând însă seama, când este cazul, și de dispozițiile prezentei legi.“

35. Alineatul (2) al articolului 54 va avea următorul cuprins:

„(2) Persoanele care nu dau curs somației și nu execută obligațiile în termenul stabilit de primar, din motive imputabile lor, vor fi sancționați, anual, cu plata unei sume de la 50.000 lei la 100.000 lei/ha, în raport cu categoria de folosință a terenului.“

36. Alineatul (2) al articolului 55 va avea următorul cuprins:

„(2) Cei care nu dau curs somației pierd dreptul de folo-

37. După alineatul (1) al articolului 57 se introduce un nou alineat, care devine alineatul (2), cu următorul cuprins:

„(2) Persoanele fizice care au schimbat categoria de folosință a terenurilor agricole pe care le dețin în proprietate sunt obligate să comunice, în termen de 30 de zile de la data la care a avut loc această operațiune, modificarea intervenită oficiului de cadastru agricol și organizare a teritoriului agricol, județean sau al municipiului București, care are obligația să le înregistreze.“

38. Alineatul (2) al articolului 57, care devine alineatul (3), va avea următorul cuprins:

„(3) Schimbarea categoriei de folosință silvică — păduri, răchitării, culturi de arbuști, deținute de persoane juridice — se aprobă de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului.“

39. Alineatul (2) al articolului 61 va avea următorul cuprins:

„(2) Grupele de terenuri care intră în perimetrele de ameliorare se stabilesc de Ministerul Agriculturii și Alimentației și de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, la propunerea ce au la bază situațiile înaintate de comune, orașe și municipii.“

40. Alineatul (3) al articolului 61 va avea următorul cuprins:

„(3) Delimitarea perimetrelor de ameliorare se face de către o comisie de specialiști, al cărei regulament de organizare și funcționare se aprobă de Ministerul Agriculturii și Alimentației și de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului.“

41. Alineatul (2) al articolului 62 va avea următorul cuprins:

„(2) Includerea de către primărie a unui anumit teren în categoria menționată la alin. (1) se poate face cu acordul proprietarului. Dacă proprietarul nu este de acord, primăria face propuneri motivate prefecturii, care va decide.“

42. După alineatul (2) al articolului 62 se introduc alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) Dacă prefectul decide includerea terenului prevăzut la alin. (2) în perimetrul de ameliorare, consiliul local este obligat să-i atribuie în folosință, titularului terenului în cauză, o suprafață de teren corespunzătoare, pe toată durata realizării lucrărilor de ameliorare.

(4) În cazul în care statul nu dispune în localitatea respectivă de un alt teren asemănător pentru rezolvarea situației menționate la alin. (1), iar proprietarul nu este de acord să primească un alt teren la distanță mai mare, se va aplica procedura de expropriere pentru cauză de utilitate publică, prevăzută de Legea nr. 33/1994.“

43. Alineatul (1) al articolului 67 va avea următorul cuprins:

„Art. 67. — (1) Fondurile necesare pentru cercetarea, proiectarea și executarea lucrărilor prevăzute în proiectele de amenajare, ameliorare și punere în valoare a terenurilor degradate și poluate, cuprinse în perimetru, se asigură, în funcție de specificul lucrărilor, de Ministerul Agriculturii și Alimentației împreună cu Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului și cu alte ministere interesate, din Fondul de ameliorare a fondului funciar și prin alocațiile bugetare.“

44. Alineatul (3) al articolului 67 va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care se constată că anumite suprafețe au fost scoase din producția agricolă sau silvică prin degradare sau poluare a solului, datorită faptei culpabile a unor persoane fizice sau juridice, proprietarii și orga-

nul agricol ori silvic pot cere suportarea de către cel vinovat a cheltuielilor necesitate de lucrările de refacere și de ameliorare a solului.“

45. Articolul 68 va avea următorul cuprins:

„Art. 68. — Ministerul Agriculturii și Alimentației, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, împreună cu Academia de Științe Agricole și Silviculturale, vor lua măsuri pentru dezvoltarea sistemului național de supraveghere, evaluare, prognoză și avertizare cu privire la starea calității solurilor agricole și silvice, pe baza unui sistem informațional, cu asigurarea de bănci de date, la nivelul țării și al județului, și vor propune măsurile necesare pentru protecția și ameliorarea terenurilor, în scopul menținerii și creșterii capacității de producție.“

46. Articolul 69 va avea următorul cuprins:

„Art. 69. — Folosirea temporară sau definitivă a unor terenuri agricole și silvice în alte scopuri decât producția agricolă și silvică se face numai în condițiile prevăzute de prezenta lege.“

47. Alineatul (2) al articolului 70 va avea următorul cuprins:

„(2) Prin excepție, unele construcții, care, prin natura lor, pot genera efecte poluante factorilor de mediu, pot fi amplasate în extravilan. În acest caz, amplasamentele se vor stabili pe bază de studii ecologice de impact, prealabile, avizate de organele de specialitate, privind protecția mediului înconjurător.“

48. După alineatul (2) al articolului 71 se introduce un nou alineat, care devine alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Scoaterea definitivă din circuitul agricol a terenurilor agricole din extravilan, de clasa I și a II-a de calitate, a celor amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, precum și a celor plantate cu vii și livezi, prin extinderea intravilanului localităților, se face la propunerea consiliilor locale, prin hotărâre a Guvernului și cu avizul Ministerului Agriculturii și Alimentației.“

49. Alineatul (3) al articolului 71, care devine alineatul (4), va avea următorul cuprins:

„(4) Scoaterea definitivă din circuitul agricol și silvic a terenurilor situate în extravilanul localităților se face cu plata, de către persoanele fizice sau juridice solicitante, a taxelor prevăzute în anexele nr. 1 și 2 la prezenta lege. Din aceste taxe se constituie Fondul de ameliorare a fondului funciar, aflat la dispoziția Ministerului Agriculturii și Alimentației și, respectiv, a Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului.“

50. După alineatul (4) al articolului 71 se introduce un nou alineat, care devine alineatul (5), cu următorul cuprins:

„(5) Dispozițiile alin. (4) se aplică și în cazul terenurilor agricole care au fost trecute, potrivit legii, în intravilanul localității, în vederea realizării construcțiilor de orice fel.“

51. După alineatul (5) al articolului 71, care devine alineatul (6), se introduce alineatul (7), cu următorul cuprins:

„(7) De asemenea, se exceptează de la plata taxelor prevăzute la alin. (3) perimetrele agricole din satele sau cătunele degradate, aflate în curs de reconstrucție.“

52. Alineatul (1) al articolului 72 va avea următorul cuprins:

„Art. 72. — (1) Pentru scoaterea temporară a terenurilor din producția agricolă și silvică, titularul aprobării este obligat să depună o garanție în bani egală cu taxa prevăzută pentru scoaterea definitivă a terenurilor din circuitul agricol sau silvic, într-un cont special al Fondului de ameliorare a

53. După alineatul (1) al articolului 72 se introduce un nou alineat, care devine alineatul (2), cu următorul cuprins:

„(2) Pentru taxa prevăzută la art. 71 alin. (4) și pentru garanția prevăzută la alin. (1), depuse în Fondul de ameliorare a fondului funciar, se primește de către titular o dobândă aplicată de bancă pentru perioada de depozit.“

54. Alineatul (2) al articolului 72, care devine alineatul (3), va avea următorul cuprins:

„(3) După îndeplinirea obligațiilor prevăzute cu privire la redarea terenurilor, la confirmarea organelor județene agricole sau silvice și a proprietarului terenului, titularul va primi garanția depusă și dobânda bancară.“

55. După alineatul (1) al articolului 75 se introduce alineatul (2), cu următorul cuprins:

„(2) Refuzul nejustificat al deținătorului terenului de a-și da acordul prevăzut la alin. (1) va putea fi soluționat de instanța de judecată, hotărârea acesteia înlocuind consimțământul celui în cauză.“

56. Alineatul (1) al articolului 80 va avea următorul cuprins:

„Art. 80. — (1) Titularii lucrărilor de investiții sau de producție, care dețin terenuri pe care nu le mai folosesc în procesul de producție, cum sunt cele rămase în urma excavării de materii prime — cărbune, caolin, argilă, pietriș — de la sondele abandonate și altele asemenea, sunt obligați să ia măsurile necesare de amenajare și de nivelare, dându-le o folosință agricolă, iar dacă aceasta nu este posibil, o folosință piscicolă sau silvică, în termen de 2 ani de la încheierea procesului de producție.“

57. Alineatul (3) al articolului 80 va avea următorul cuprins:

„(3) Execuția acestor lucrări se face de unități specializate ale Ministerului Agriculturii și Alimentației și ale Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, din fondurile prevăzute de beneficiari, în condițiile legii.“

58. Alineatul (2) al articolului 81 va avea următorul cuprins:

„(2) Aprobarea ocupării terenurilor în astfel de cazuri se dă de către oficiul de cadastru agricol și organizare a teritoriului agricol, județean sau al municipiului București, după caz, indiferent de mărimea suprafeței necesare, pe baza acordului deținătorilor și cu plata despăgubirilor convenite.“

59. Articolul 87 va avea următorul cuprins:

„Art. 87. — (1) Ocuparea în întregime sau în parte a terenurilor de orice fel, înființarea sau mutarea semnelor de hotar și a reperelor de marcă, fără aprobarea primită în condițiile legii, sau refuzul de a elibera terenul astfel ocupat fără drept constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) se săvârșește prin violență, amenințări ori de două sau de mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoare de la 2 la 7 ani.“

60. După articolul 87 se introduc articolele 87¹ și 87², cu următorul cuprins:

„Art. 87¹. — Fapta persoanei fizice, care are calitatea de membru al comisiei locale sau județene de aplicare a prezentei legi, de a împiedica în orice mod reconstituirea dreptului de proprietate sau eliberarea titlului de proprietate către persoanele îndreptățite constituie abuz în serviciu și se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.“

„Art. 87². — Încălcarea prevederilor art. 9 alin. (5) lit. c) și ale art. 9¹, prin declararea unor suprafețe de teren mai mici decât suprafețele pe care le dețin, sau nedeclararea unor suprafețe de teren, deținute efectiv, constituie infracțiune de fals în declarații și se pedepsește potrivit prevederilor art. 292 din Codul penal.“

61. Articolul 89 va avea următorul cuprins:

„Art. 89. — Contravențiile prevăzute la art. 88 se sancționează astfel:

a) cele de la lit. a) — c), cu amendă de la 500.000 lei la 1.000.000 lei;

b) cele de la lit. d) — h), cu amendă de la 1.000.000 lei la 2.000.000 lei.“

62. Articolul 90 va avea următorul cuprins:

„Art. 90. — Sancțiunile se pot aplica și persoanelor juridice, după cum urmează:

a) cele de la art. 88 lit. a) — c), cu amendă de la 5.000.000 lei la 10.000.000 lei;

b) cele de la lit. d) — h), cu amendă de la 10.000.000 lei la 20.000.000 lei.“

63. Articolul 91 va avea următorul cuprins:

„Art. 91. — (1) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către specialiștii împuterniciți în acest scop de Ministerul Agriculturii și Alimentației și, după caz, de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, de împuterniciții prefectului și specialiștii împuterniciți de directorul general al direcției generale pentru agricultură și alimentație sau, după caz, de inspectorul șef al inspectoratului silvic județean, precum și de către primar.

(2) Prin actul de constatare se dispune cu privire la suportarea pagubelor de către cei vinovați și, după caz, restabilirea situației anterioare.“

64. Alineatele (1) și (2) ale articolului 93 vor avea următorul cuprins:

„Art. 93. — (1) Comisiile comunale, orașenești și municipale, constituite potrivit prevederilor art. 11, vor efectua lucrările și operațiunile stabilite de lege, din competența lor, indiferent dacă se reconstituie sau se constituie dreptul de proprietate ori se restituie terenuri prin ordinul prefectului, înaintând aceste lucrări, după caz, comisiilor județene sau prefectului, în vederea eliberării titlurilor de proprietate, respectiv emiterii ordinului prefectului.

(2) Comisiile prevăzute la alin. (1) vor efectua operațiunile de punere în posesie, întocmind în acest scop procese-verbale, pe care le vor înainta comisiilor județene.“

65. Articolul 97 alineatele (1) și (2), articolul 98 și articolul 99 se abrogă.

Art. II. — Dispozițiile modificatoare sau de completare ori de abrogare ale prezentei legi nu aduc atingere în nici un fel titlurilor și altor acte de proprietate eliberate, cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, la data întocmirii lor.

Art. III. — (1) Sunt levitate de nulitate absolută, potrivit dispozițiilor legislației civile aplicabile la data încheierii actului juridic, următoarele acte emise cu încălcarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991:

a) actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate, în favoarea persoanelor fizice care nu erau îndreptățite, potrivit legii, la astfel de reconstituiri sau constituiri;

b) actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole aflate în domeniul public sau privat al statului, ori în domeniul public al comunelor, orașelor sau municipiilor;

c) actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, pe terenurile revendicate de foștii proprietari, cu excepția celor atribuite conform art. 23 din lege;

d) actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole constituite ca izlaz comunal;

e) actele de constituire a dreptului de proprietate, în condițiile art. 20, în localitățile în care s-a aplicat cota de reducere prevăzută de lege;

f) actele de constituire a dreptului de proprietate, în condițiile art. 20 și în cazul în care în localitatea respectivă nu s-a constituit dreptul de proprietate persoanelor îndreptățite de lege;

g) transferurile de terenuri dintr-o localitate în alta, efectuate cu încălcarea condițiilor prevăzute de lege, în scopul ilicit de a spori prin aceasta valoarea terenului primit ca urmare a transferului;

h) actele de vânzare-cumpărare privind construcțiile afectate unei utilizări sociale sau culturale — case de locuit, creșe, grădinițe, cantine, cămine culturale, sedii și altele asemenea — ce au aparținut cooperativelor agricole de producție, cu încălcarea dispozițiilor imperative prevăzute la ultimul alineat al art. 28 din lege.

(2) Nulitatea poate fi invocată de primar, prefect, procuror și de alte persoane care justifică un interes legitim, iar soluționarea cererilor este de competența instanțelor judecătorești de drept comun, care au plenitudine de jurisdicție.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 30 iunie 1997, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ANDREI IOAN CHILIMAN

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 16 septembrie 1997, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI
PETRE ROMAN

București, 27 octombrie 1997.
Nr. 169.

ANEXĂ

TAXA PROCENTUALĂ

datorată pentru scoaterea definitivă din circuitul agricol a terenurilor aflate în extravilan

	Clasa terenului agricol				
	1	2	3	4	5
Taxa procentuală care se aplică la prețul de vânzare	400	350	300	250	200

NOTĂ:

Procentul se aplică la valoarea terenului, declarată ca preț de părțile din contractul de înstrăinare.

În situația în care terenul nu a făcut obiectul vânzării-cumpărării și acesta este proprietatea investitorului sau provine din concesionare, donație, asociere, taxa se calculează la valoarea de

scutită de la plata taxei de înstrăinare.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea
Legii fondului funciar nr. 18/1991

În temeiul art. 77 alin. (1) și al art. 99 alin. (1) din Constituția României,

Președintele României d e c r e t e a z ă :

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 și se dispune publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
EMIL CONSTANTINESCU

București, 24 octombrie 1997.
Nr. 559.

D E C I Z I I A L E C U R Ţ I I C O N S T I T U Ţ I O N A L E

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

D E C I Z I E

referitoare la constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea
Legii fondului funciar nr. 18/1991

Curtea Constituțională a fost sesizată, la data de 24 septembrie 1997, de către 32 de senatori, respectiv de: Ion Iliescu, Ion Predescu, Nicolae Văcăroiu, Victor Apostolache, Doru Gaiță, Marcu Burtea, Doru Laurian Bădulescu, Octav Cozmâncă, Viorel Ștefan, Rodica Stănoiu, Virgil Popescu, Octavian Opriș, Doru-Ioan Tărăcilă, Petre Ninosu, Virgil Popa, Marin Stelian, Ion Solcanu, Vasile Dobrescu, Costică Ciurtin, Augustin Crecan, Ioan Ardelean, Dan Mircea Popescu, Dumitru Badea, Florea Preda, Nicolae Pătru, Haralambie Cotarcea, Ion Mizina, Constantin Sava, Ilie Aurel Constantin, Gheorghe Bunduc, Mihai Matetovici și Corneliu Vadim Tudor, asupra neconstituționalității procedurii de adoptare în Senat a Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, precum și cu privire la neconstituționalitatea unor texte din aceeași lege.

Sesizarea constituie obiectul Dosarului nr. 542A/1997.

În sesizare se apreciază că legea sus-menționată este neconstituțională sub următoarele aspecte:

a) proiectul de lege a fost dezbătut pe articole în ședința Senatului din 14 iulie 1997, în sesiune extraordinară, iar votul final a fost amânat și a avut loc la 16 septembrie 1997. Atât la dezbaterile din 14 iulie 1997, cât și la votul din 16 septembrie 1997, grupurile parlamentare P.D.S.R., P.R.M. și P.U.N.R. au părăsit sala de ședință și nu au participat la lucrări.

Se susține că au fost încălcate prevederile constituționale referitoare la adoptarea acestei legi, deoarece art. I, cuprinzând rezolvările de fond ale legii, a fost dezbătut cu cvorum neconstituțional de ședință și adoptat cu cvorum de vot pentru lege ordinară, deși legea are un caracter orga-

senatori, iar cvorumul de vot este același. La ședința din 14 iulie 1997, se susține în continuare, au fost prezenți, pe cartele de vot, cel mult 71 de senatori, deși prezenți efectiv nu erau decât cel mult 59 de senatori. De asemenea, se arată că din stenograma oficială rezultă că în sală au fost prezenți 66 de senatori și, dintr-o greșeală, care a fost recunoscută, 4 senatori absenți au fost considerați prezenți.

Potrivit celor arătate, se menționează că marea majoritate a textelor de la pct. 1 – 65 din alin. (1) au fost adoptate cu un număr de voturi „pentru” mai mic de 72, ca și cum ar fi fost o lege ordinară, încălcându-se astfel dispozițiile art. 74 alin. (1) din Constituție.

Se arată, de asemenea, că art. I, în totalitatea sa, a fost votat cu cvorumul de vot al unei legi ordinare. În acest sens, se arată că în stenogramă au fost consemnate obiecțiile senatorului Ilie Plătică Vidovici că, efectiv, în sală se aflau 53 de senatori, iar la vot apăreau constant între 59 și 70 de voturi, fapt necontestat de nici un senator.

Art. 110 din Regulamentul Senatului preia întocmai textul art. 74 din Constituție și prevede amânarea ședinței, dacă cvorumul de ședință de minimum 72 de senatori nu este realizat;

b) potrivit art. I, se respectă numai drepturile confirmate de „titlurile și alte acte de proprietate eliberate”, ceea ce se susține că ar însemna eliminarea celorlalte hotărâri ale comisiilor comunale și județene date în aplicarea Legii nr. 18/1991, dacă nu s-ar fi eliberate părților, compromițându-se drepturile astfel consemnate, mai ales că administrația guvernamentală a dat dispoziții de a se sista executarea Legii nr. 18/1991, tocmai cu scopul de a putea

În felul acesta, dispozițiile art. II retroactivează și vatămă interesele unui important număr de cetățeni, încălcându-se astfel prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție privind neretroactivitatea legii;

c) art. III lit. c) este neconstituțional în ceea ce privește nulitatea actelor de reconstituire sau de constituire de drepturi pe terenuri din intravilan, revendicate de foștii proprietari. Se arată, în acest sens, că terenurile respective au fost atribuite valabil, în baza Legii nr. 18/1991, iar faptul că unii foști proprietari le-au revendicat, atunci sau ulterior, nu are relevanță, deoarece procesul de revendicare nu putea constitui temeiul legal de rezolvare a situației terenurilor, fiind subiectiv, părtinitor și discriminatoriu între cetățeni și cu efecte retroactive, pe criterii politice sau de clasă socială, ce favorizează nejustificat pe foștii proprietari aflați în diverse procese;

d) art. III lit. c), privitor la izlazarile comunale, este neconstituțional prin retroactivitatea textului, neținând seama de modificările ulterioare ale situației terenurilor.

Se susține că și lit. e) reflectă o reglementare retroactivă și că, în totalitate, art. III este retroactiv;

e) art. I pct. 3, privind modificarea art. 9 din lege, face trimitere la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, normă care a fost desființată prin acte normative ulterioare. Modificarea art. 9 are ca scop retroactivitatea reglementării actuale, după 52 de ani.

Se consideră, în sesizare, că modificarea Legii fondului funciar este în fond o revizuire totală a legii, „iar revizuirea, fiind o retractare, este prin natura ei retroactivă”. Aceeași situație se întâlnește și în privința nulităților instituite prin art. III, efectele nulităților fiind retroactive.

Prin sesizare se solicită, totodată, Curții Constituționale să examineze în întregime legea contestată și să constate neconstituționalitatea ei în întregime, ținând seama și de faptul că modificările aduse perturbă grav ordinea socială și ordinea de drept în relațiile de fond funciar și creează o gravă dezordine în raporturile juridice constituite, prin caracterul retroactiv a numeroase dispoziții modificatoare;

f) încălcarea art. 21 alin. (1) și (2) și a art. 15 alin. (2) din Constituție prin abrogarea alin. (4)–(10) ale art. 11 din Legea nr. 18/1991, referitoare la căile de atac ierarhic superioare și în justiție, care constituie garanții legale ale drepturilor cetățenilor, dându-se o reglementare diferită pe fond și pe proceduri prin cap. III¹ și art. 44¹–44¹⁵. Prin art. 44¹⁵ se instituie *lex tertia* pentru litigiile în curs de judecată, deoarece norme din noua reglementare sunt retroactive, în concurs cu reglementarea veche în procesele în curs de judecată.

Se apreciază că întreg art. III este o revizuire a concepției legii și a mijloacelor realizării ei, a controlului judiciar ca garanție a drepturilor cetățenilor și a accesului liber la justiție;

g) abrogarea art. 33 alin. (1), text care prevede obligația de preluare a creditelor neachitate de cei cărora li s-au atribuit terenuri cu investiții efectuate pe ele pentru plantații și alte amenajări, se consideră că va conduce la o îmbogățire fără justă cauză pentru dobânditori, constituind o discriminare pozitivă față de celelalte categorii și având ca efect nerecuperarea investițiilor efectuate și neremortizarea precum și modificarea retroactivă a raporturilor juridice constituite până la această dată, ceea ce contravine Constituției;

h) procedura de legiferare din Senat nu a respectat Regulamentul Senatului, deoarece dezbaterile proiectului nu au fost înscrise în ordinea de zi, ci a fost propusă direct în sala de ședință. În consecință, se consideră că dreptul

ordin constituțional, modul de adoptare a legii a încălcat acest drept pentru senatorii din grupurile parlamentare din opoziție.

Printr-o altă sesizare, înregistrată la 26 septembrie 1997, formulată de un grup de 56 de deputați, respectiv de: Miron Tudor Mitrea, Florian Bercea, Viorica Afrăsinei, Gheorghe Romeo Leonard Cazan, Victor Neagu, Alexandru Lăpușan, Acsinte Gaspar, Nicolae Napoleon Antonescu, Dumitru Buzatu, Neculai Grigoraș, Gheorghe Marin, Dumitru Popescu, Ion-Florentin Sandu, Adrian Croitoru, Traian Sabău, Petru Godja, Ecaterina Adronescu, Ionel Marineci, Petru Șerban Mihăilescu, Mihai Hlinschi, Marian Ianculescu, Gheorghe Ionescu, Mihai Nicolescu, Vasile Panteliuc, Alexandru Albu, Ion Pîrgaru, Radu Liviu Bara, Ioan Bivolaru, Dumitru Pâslaru, Petru Bejinariu, Virgil Popa, Marian Sârbu, Ioan Mircea Pașcu, Carmen Hunea, Victor Traian Mihu, Gheorghe Dragu, Constantin Teculescu, Mihai Ioan Popa, Dan Nica, Florin Georgescu, Ioan Iuliu Furo, Ilie Neacșu, Florea Buga, Ion Duțu, Ștefan Baban, Valeriu Tabără, Nicolae Octavian Dărămuș, Gheorghe Secară, Lazăr Lădăriu, Nicolae Ionescu, Mitzura-Domnica Argezi, Marțian Dan, Petre Țurlea, Mitică Bălăeț, Sever Meșca, Nicolae Bud, Curtea Constituțională a fost sesizată cu privire la aceeași lege, invocându-se neconstituționalitatea următoarelor texte:

a) art. 22 alin. (3) — poziția 12 — exclude de la constituirea sau reconstituirea dreptului de proprietate persoanele cărora li s-a atribuit teren agricol ca lot de folosință, potrivit art. 4 din Decretul-lege nr. 42/1990, cu excepția celor strămutate, pentru realizarea unor investiții de interes local sau de utilitate publică.

Textul — se arată — face o discriminare între beneficiarii lotului dat în folosință, deși au același regim juridic de atribuire, considerându-se că situațiile fiind identice, nu este posibil un tratament diferit. De asemenea, se arată că textul nu rezolvă situația celor care au primit în folosință loturi, sub aspectul regimului pe care acestea ar urma să îl aibă, și că s-au încălcat astfel Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale, Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice și art. 20 din Constituția României;

b) prin art. 26 alin. (5) — poziția 17 — societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură sunt desființate de drept, în cazul în care membrii și conducerea acestor societăți nu îndeplinesc procedurile prevăzute de art. (1)–(3).

Se încalcă astfel — susțin autorii sesizării — dispozițiile constituționale cu privire la dreptul de asociere liberă a cetățeanului, inviolabilitatea proprietății private, precum și normele de drept care stabilesc modurile de dizolvare și de lichidare a societăților agricole (art. 64 din Legea nr. 36/1991), care sunt limitative;

c) art. 41¹ (poziția 31) vizează recunoașterea fostelor compozesorate fără a le asigura un contur juridic suficient de riguros, ceea ce este de natură să ducă la interpretări diferite.

Se susține că nu este clar dacă reconstituirea compozesoratorilor și a obștilor se face în raport cu fostele colectivități locale și chiar cu foștii membri ai acestora sau moștenitorii lor, ori dacă aceste instituții se raportează la actualele colectivități locale.

De asemenea, se observă că în privința proprietății funciare devălmașe, exploatată în cadrul obștilor și compozesoratorilor, nu există cotă indiviză a terenului pentru fiecare membru al comunității respective și nici un alt drept transmisibil pe cale succesorală, cu atât mai puțin prin acte

în virtutea calității de membru al comunității respective. În acest context se consideră că ar trebui văzut în ce măsură moștenitorii foștilor membri ai colectivităților locale, care, în prezent, locuiesc în alte zone ale țării, pot justifica un interes pentru o astfel de vocație.

Se susține că prin reglementarea propusă se încalcă dreptul de proprietate al colectivității respective, soluția propusă putând da naștere la disensiuni în interiorul acesteia.

Sesizarea grupului de deputați formează obiectul Dosarului nr. 543A/1997.

Potrivit art. 19 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, s-au solicitat puncte de vedere președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Președintele Camerei Deputaților apreciază că obiecțiile de neconstituționalitate sunt neîntemeiate, arătând, în esență, următoarele:

1. Cu privire la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, datorată unor aspecte procedurale, se apreciază că critica nu poate fi primită, deoarece prevederile art. 74 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora legile organice se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere, au fost respectate în ședința din 16 septembrie 1997, în care legea a fost supusă adoptării Senatului. La această ședință au votat în favoarea legii 81 de senatori, unul s-a abținut și unul a votat împotriva, ceea ce ne indică faptul că legea a fost adoptată cu majoritatea cerută de art. 74 din Constituție pentru adoptarea legilor organice. Autorii sesizării susțin că această majoritate ar fi trebuit realizată și în ședințele anterioare ale Senatului, când au fost dezbătute și aprobate cele 65 de puncte ale art. I al proiectului de lege. O asemenea exigență nu are reazem constituțional, deoarece legea fundamentală cere o majoritate absolută de voturi doar la adoptarea legii organice, deci la votul final asupra acesteia. Totuși, în privința cvorumului se consideră că la adoptarea pe articole a Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, acesta a fost întrunit, așa cum rezultă din stenograma ședinței din 14 iulie 1997. În această ședință s-au făcut două apeluri nominale, la care au răspuns 109 senatori, respectiv 72 de senatori (așa cum rezultă din Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr. 144 din 30 iulie 1997, pag. 9 și 17). Se menționează că unii senatori, deși au fost prezenți la lucrări, nu și-au manifestat votul la fiecare text, atitudinea lor fiind considerată abținere. În aceste condiții, Legea pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 a fost adoptată cu respectarea prevederilor constituționale.

2. Cu privire la neconstituționalitatea art. II din lege, se apreciază că cele susținute de autorii sesizării nu au un temei constituțional ori legal. Astfel, art. II din noua reglementare stabilește că dispozițiile modificatoare sau de completare ori abrogare ale legii nu aduc atingere în nici un caz titlurilor și altor acte de proprietate eliberate, cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, la data întocmirii lor. Ca atare, dispozițiile art. II din lege nu numai că nu afectează titlurile și actele de proprietate obținute în mod legal, dar subliniază o dată în plus neretroactivitatea legii. În aceste condiții, art. II din lege este considerat a fi constituțional.

3. Prevederile art. III lit. c) se apreciază a fi constituționale, deoarece nulitatea actelor de constituire sau de reconstituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, pe terenuri revendicate de proprietari nu operează în virtutea prevederilor acestei legi, ci, potrivit dispozițiilor art. III alin. (1), partea introductivă, în baza dispozițiilor Legii pentru aplicarea la țară în condiții normale, a

De altfel, potrivit art. 24 din legea în vigoare, foștii proprietari au redevenit de drept proprietari asupra terenurilor pe care le-au avut și care au fost atribuite ca loturi în folosință altor persoane, cu excepțiile prevăzute la art. 23. În felul acesta legea nu are caracter retroactiv.

4. Cu privire la neconstituționalitatea art. III lit. c), referitor la izlazarile comunale, critica formulată de senatori este apreciată ca fiind neîntemeiată, deoarece art. III lit. c) nu se referă la izlazuri, eventual putându-se avea în vedere prevederea de la lit. d). Și în acest caz se arată că prevederea nu este retroactivă, ci de aplicare a dispozițiilor legale în vigoare la data încheierii actului juridic. În plus, se menționează că, potrivit art. 32 din legea în vigoare, aceste terenuri au trecut în proprietatea privată a comunelor, orașelor sau, după caz, a municipiilor, putând fi folosite numai ca pășuni comunale și pentru producerea de furaje și semințe pentru culturi furajere.

5. Cu privire la neconstituționalitatea art. I pct. 3 privind modificarea art. 9 din lege, pe motiv că acesta contravine legii fundamentale prin faptul că face referire la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, normă care nu mai există, ceea ce face textul retroactiv, se arată că autorii sesizării confundă retroactivitatea legii cu o dispoziție a acesteia, care, în loc să instituie un nou plafon de suprafață deținută în proprietate, se raportează la unul stabilit anterior. În aceste condiții raportarea la Legea nr. 187/1945 este de ordin istoric și nu repune în vigoare acest text.

6. Cu privire la neconstituționalitatea abrogării alin. (4)–(10) ale art. 11 din Legea nr. 18/1991, se arată că, față de susținerile autorilor sesizării, înlocuirea unor proceduri judiciare sau extrajudiciare cu altele este o facultate pe deplin constituțională a legiuitorului. În cazul de față, legiuitorul a considerat că procedurile instituite prin art. 11 alin. (4)–(10) nu au dat rezultatele scontate, ba, mai mult, au blocat procesul de aplicare a legii. Pentru a ieși din acest impas, legiuitorul a instituit noi proceduri tocmai pentru a garanta petenților exercitarea drepturilor pe care le au. Totodată, se arată că noile proceduri sunt mai elaborate și mai bine conturate din punct de vedere juridic, ceea ce nu constituie o *lex tertia* și nu afectează constituționalitatea textului noii legi.

7. Cu privire la neconstituționalitatea abrogării art. 33 alin. (1), se arată că abrogarea obligației de preluare a creditelor neachitate este o măsură de echitate, deoarece legiuitorul, prin alte legi, a iertat de datoriile față de stat chiar fostele cooperative agricole de producție. Astfel nu se creează nici o discriminare pozitivă, deoarece nici alți beneficiari de terenuri nu sunt chemați să plătească datoriile celor în drepturile cărora se subrogă. Nici în acest caz nu se poate vorbi de retroactivitate, deoarece legea îi vizează numai pe cei care au astfel de datorii după intrarea ei în vigoare. Pe de altă parte, acești proprietari au fost deposedați de aceste terenuri zeci de ani, ceea ce le-ar da dreptul să ceară despăgubiri pentru exploatarea lor. Ca atare, se consideră că abrogarea art. 33 alin. (1) nu aduce nici o atingere legii fundamentale.

8. Cu privire la nerespectarea Regulamentului Senatului, în procesul de adoptare a legii, se susține că un astfel de control excede prerogativele Curții Constituționale, competențele sale vizând doar controlul constituționalității Regulamentului Senatului.

9. Cu privire la neconstituționalitatea art. 22 alin. (2), text nou introdus în lege, a cărei neconstituționalitate a fost invocată de grupul de deputați, critica este considerată neîntemeiată, deoarece, prin noua reglementare introdusă în Legea nr. 18/1991, nu se creează nici o discriminare în ceea ce privește aplicarea la țară în condiții normale, a

repară o inechitate instaurată prin forma inițială a Legii nr. 18/1991. În privința terenurilor din intravilan, chiar legea veche a consacrat dreptul foștilor proprietari de a li se restabili dreptul de proprietate asupra terenurilor atribuite ca loturi în folosință [art. 24 alin. (1) din Legea nr. 18/1991], cu excepția terenurilor care au fost atribuite pentru construcția de locuințe și anexe gospodărești (art. 23 din Legea nr. 18/1991). Prin noua lege se dă o reglementare mai clară, stabilindu-se pentru viitor o excepție, care îi vizează pe cei strămutați pentru realizarea unor investiții de interes local sau de utilitate publică și care astfel rămân în posesia actualelor terenuri. Excepția acestor persoane se justifică în baza faptului că ele au fost lipsite o dată de dreptul de proprietate asupra unor terenuri similare, situate în intravilan în continuarea grădinii sau în extravilan, iar o nouă dislocare a gospodăriilor întemeiate ar avea consecințe deosebit de grave asupra acestora. Legea nouă nu face decât să nuanțeze cele două ipoteze: când se reconstituie dreptul de proprietate pe vechile amplasamente și când se reconstituie acest drept pe alte perimetre.

În aceste condiții nu se creează o discriminare între cele două categorii de beneficiari, ci se exceptează de la regula generală persoanele strămutate, excepție care se înscrie în limitele admise de Constituția României, pentru procesul de legiferare.

Se menționează, de asemenea, că, în cazul în care beneficiarii prevederilor Decretului-lege nr. 42/1990 au fost proprietarii lotului primit în folosință, dispozițiile art. 22 alin. (3) nu se aplică, acestora urmând să le fie reconstituit dreptul de proprietate asupra terenului respectiv.

Pe cale de consecință, se apreciază că prevederile alin. (3) al art. 22 sunt în concordanță cu pactele internaționale privitoare la drepturile omului și cu prevederile art. 20 din Constituția României.

10. Cu privire la neconstituționalitatea alin. (5) al art. 26, atacat, de asemenea, de către grupul de deputați, se arată că desființarea de drept a societăților agricole este o măsură legală pe care legiuitorul o poate lua în cazul în care o persoană juridică nu respectă prevederile legale în baza cărora este organizată și funcționează. În cazul de față, legiuitorul a utilizat sintagma „desființate de drept” cu sensul de „dizolvare de drept”, modalitate de încetare a activității unei persoane juridice, reglementată de art. 45 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice. În ceea ce privește motivul dizolvării de drept a asociației agricole, se înțelege că legiuitorul a avut în vedere o faptă imputabilă asociației agricole. În acest sens, art. 35 alin. 3 din Decretul nr. 31/1954 precizează că faptele licite sau ilicite săvârșite de organele persoanei juridice obligă însăși persoana juridică, dacă au fost îndeplinite cu prilejul exercitării funcției lor, dispoziție care a fost avută în vedere de legiuitor la modificarea prevederilor art. 26 din Legea nr. 18/1991. Pe de altă parte, există o strânsă corelație între aportul fiecărui membru și patrimoniul asociației agricole. Din această legătură decurge sancțiunea finală, pentru că faptele imputabile membrilor se repercutează asupra existenței societății. De altfel, toți cei care au beneficiat de prevederile legii au obligația să declare, în mod corect, suprafețele pe care le aduc în asociație. Neexecutarea acestei obligații este culpabilă. Mai mult, potrivit art. 87 alin. (1) din noua lege, ocuparea în întregime sau în parte a terenurilor de orice fel, înființarea sau mutarea semnelor de hotar și a reperelor de marcă, fără aprobarea primită în condițiile legii, sau refuzul de a elibera terenul ocupat fără drept constituie infracțiune și se pedesește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani și cu amendă.

reglementări, corelate cu obligația generală a tuturor deținătorilor agricoli de a declara, într-un temen limitat, toate suprafețele deținute, este acela de a identifica terenurile ocupate abuziv de asociațiile constituite, situații foarte frecvente în prezent în țară. În consecință, prevederile art. 26 alin. (5) din lege sunt considerate a fi constituționale.

11. Cu privire la art. 41¹, a cărui neconstituționalitate a fost invocată de către grupul de deputați, se apreciază critica adusă textului ca fiind neîntemeiată, deoarece, prin lege, care dezvoltă norma constituțională, se stabilesc condițiile concrete ale dobândirii, existenței și exercitării dreptului de proprietate, adică limitele și conținutul dreptului, conferite prin legea dezvoltătoare. Instituția juridică a composesoratorilor a fost creată printr-o succesiune de acte normative (unele cu caracter general, altele cu caracter particular) și ele au fost considerate ca titulare ale drepturilor asupra terenurilor, nu numai prin intabulările în cartea funciară (în sistemul de carte funciară), dar și în legea din anul 1923 pentru extinderea aplicațiunii dispozițiilor Codului silvic din anul 1910, precum și în Regulamentul de administrație publică, care detaliază prevederile acestei legi. Nu există nici o contradicție între drepturile conferite unor colectivități locale și, separat, cele conferite composesoratorilor prin legea actuală modificatoare, iar reglementarea completă sau incompletă a unei instituții juridice nu poate constitui temei de neconstituționalitate. Dimpotrivă, dacă nu s-ar recunoaște composesoratorilor dreptul de reconstituire, abia atunci s-ar crea o discriminare negativă.

Se arată că legea actuală va fi urmată de alte reglementări care vor dezvolta problematica în discuție.

În punctul de vedere al Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului se susțin următoarele:

1. Criticile aduse art. 22 alin. (3) sunt nefondate, deoarece „în de fondul juridic al reglementărilor în domeniu”, fiind o problemă de reglementare internă, care nu intră în competiție cu prevederile pactelor și tratatelor internaționale la care România este parte.

2. Legea având caracter organic, cvorumul necesar constă în majoritatea celor care compun Senatul (143), iar în ședința din 16 septembrie 1997 s-au înregistrat 81 de voturi în favoare, 1 vot împotriva și o abținere. Astfel legea a fost în mod regulat votată.

3. Se consideră, de asemenea, că nu este fondată nici susținerea potrivit căreia a fost încălcat Regulamentul Senatului, deoarece în ședința din 16 septembrie 1997 legea nu a figurat pe ordinea de zi, fiind înscrisă pe ordinea de zi a ședinței din 15 iulie 1997, rămânând de efectuat doar votul final.

În ceea ce privește multiplele susțineri că diverse texte ar fi retroactive, se arată că legea are acțiune numai în vitor, respectându-se art. 15 alin. (2) din Constituție.

4. Se consideră a fi nefondate și criticile aduse prevederilor art. 25 alin. (5), întrucât privesc probleme de fond, iar nu de ordin constituțional.

5. Cu privire la art. 41¹ din lege se arată că este, de asemenea, nefondată sesizarea grupului de deputați.

Textul privește persoanele — foștii composesori sau moștenitorii acestora — care își pot revendica dreptul de proprietate. Nu există nici o referire în text la sintagma „cotă indiviză”, susținerea fiind de natură neîntemeiată și confuză.

Guvernul apreciază, în punctul său de vedere, că dispozițiile atacate sunt constituționale și deci obiecțiile formulate în cele două sesizări sunt neîntemeiate pentru următoarele

1. Critica referitoare la respectarea procedurii de adoptare a legii este apreciată ca fiind neîntemeiată, deoarece legea în discuție nu conține o reglementare privind regimul general al proprietății, fiind o lege ordinară, iar cvorumul cerut de art. 72 alin. (2) din Constituție a fost respectat.

2. Cât privește art. II din lege, se arată că textul are în vedere atât titlurile de proprietate eliberate, cât și orice acte de proprietate, prin care se înțelege atât hotărârile comisiei județene prin care s-a confirmat constituirea și reconstituirea dreptului de proprietate în suprafață anume determinată, precum și procesele-verbale de punere în posesie și hotărârile judecătorești definitive.

Textul trebuie corelat cu dispozițiile art. IV alin. (1), prin care se repun în termen și cei care nu au depus cereri ori acestea s-au pierdut sau cu privire la care nu s-a primit răspuns, astfel încât legiuitorul nu numai că nu a adus atingere dreptului de proprietate constituit sau reconstituit ori restituit, ci, dimpotrivă, a luat măsuri de protecție a persoanelor care, din motive imputabile sau neimputabile lor, nu au beneficiat de dispozițiile Legii nr. 18/1991.

3. Cu privire la art. III lit. c) se arată, de asemenea, că obiecția este neîntemeiată, întrucât actele de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, în măsura în care făceau obiectul unei revendicări la data emiterii lor, erau viciate chiar în acel moment, obiectul lor fiind, datorită caracterului litigios, ilicit; asemenea terenuri erau în fapt în circuitul civil, astfel încât soluția legislativă se impune în baza principiilor de drept, generale.

4. Referitor la art. III lit. d) [și nu lit. c), cum greșit se susține în sesizare], se precizează că terenurile provenite din fostele izlazuri comunale trec în proprietatea privată a comunelor, orașelor sau municipiilor potrivit art. 32 și 40 din Legea nr. 18/1991. Acestea nu puteau face obiectul constituirii dreptului de proprietate, deoarece aveau titular. Astfel, ele erau lovite de nulitate de la emiterie, prevederea legală neavând deci efect retroactiv.

Nici dispozițiile art. III lit. e) nu se consideră că pot fi privite ca retroactive, întrucât Legea nr. 18/1991 stabilea că numai în localitățile cu excedent de suprafață agricolă se poate face constituirea, deci nu și în localitățile în care s-a aplicat cota de reducere prevăzută de lege. O asemenea constituire era ilegală și, în consecință, actul respectiv era lovit de nulitate absolută.

Toate cazurile de nulitate prevăzute la art. III alin. (1) sunt justificate prin aceea că actele vizate au fost întocmite cu încălcarea Legii nr. 18/1991, ceea ce conduce la nulitate.

Se consideră că este greșită teza potrivit căreia modificarea unei legi, fiind o măsură de retractare, este retroactivă.

5. Trimiterea la art. 3 lit. h) din Legea nr. 187/1945, în art. I pct. 3 privind modificarea art. 9 al Legii nr. 18/1991, are rolul de a determina limitele măsurilor reparatorii prin indicarea suprafeței maxime care poate face obiectul reconstituirii dreptului de proprietate potrivit legii modificatoare. Prin urmare, noua reglementare nu revine în vigoare Legea nr. 187/1945, astfel încât critica formulată este neîntemeiată.

6. Înlocuirea unei proceduri cu alta nu poate fi considerată ca o încălcare a dreptului cetățeanului de a se adresa justiției. O astfel de înlocuire nu contravine nici unui text constituțional. Noile dispoziții procedurale sunt aplicabile imediată aplicare pentru litigiile care se vor ivi după intrarea în vigoare a legii, iar litigiile în curs se vor judeca în continuare de către instanțele judecătorești, deci nu este vorba

este cazul, și de dispozițiile prezentei legi" are rolul de a atrage atenția pentru a nu se face aplicarea noilor dispoziții atunci când s-ar aprecia că sunt retroactive.

7. Prin abrogarea art. 33 alin. (1) s-a urmărit iertarea datoriei a unei categorii de debitori aflate într-o situație specială, pe care o face statul în calitate de creditor. Este o chestiune de apreciere politico-economică, ceea ce nu creează o discriminare pozitivă. Nu se poate susține că dispoziția retroactivează, căci raporturile juridice, cărora li se aplică legea nouă, erau în desfășurare, *facta pendentia*.

8. Faptul că dezbaterile proiectului nu a fost înscrisă pe ordinea de zi, ci propusă direct în ședință, nu are relevanță din punct de vedere al constituționalității. Presupusa neconstituționalitate este explicată prin încălcarea unor dispoziții din Regulamentul Senatului, ceea ce nu constituie un motiv de neconstituționalitate.

9. Excluderea de la reconstituire sau de la constituire a dreptului de proprietate al persoanei căreia i s-a atribuit lotul de folosință, potrivit prevederilor art. 4 din Decretul-lege nr. 42/1990, este justificată, deoarece nu este obligatoriu ca un drept de folosință existent să fie transformat într-un drept de proprietate. Excepția de la această regulă este justificată de situația specială a celor strămutați, precum și de aceea că este legată de realizarea unor investiții de interes local sau de utilitate publică. Este de principiu că o regulă încetează în momentul când rațiunea ei dispăre, ceea ce se întâmplă și în cazul existenței sau apariției unor situații speciale, cum sunt cele arătate. Nimic nu împiedică în drept ca o regulă să primească și excepții. Legea în discuție nu creează în mod necesar drepturi noi și mai ales nu are în vedere pe toți cetățenii, ci numai o anumită categorie, obiectul său fiind stabilirea unor măsuri reparatorii.

10. Dispozițiile alin. (5) al art. 26 nu încalcă nici o prevedere constituțională cu privire la dreptul de asociere liberă a cetățenilor și la inviolabilitatea proprietății private și nici cu privire la normele de drept care stabilesc cazurile de dizolvare și lichidare a societăților agricole prevăzute în art. 64 din Legea nr. 36/1991.

Legea pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 poate să stabilească și a stabilit condiții și obligații noi în vederea eliberării titlurilor de proprietate și pentru societățile agricole și pentru alte forme de asociere în agricultură, în măsura în care aceste titluri de proprietate nu au fost încă eliberate. Asemenea dispoziții noi nu sunt deci retroactive. Nu se pune în nici un mod în discuție dreptul de asociere liberă a cetățenilor și inviolabilitatea proprietății private.

Cât privește sancțiunea desființării de drept a societăților agricole în cazul încălcării obligațiilor stabilite prin textul în cauză, se consideră că o lege nouă poate adăuga și un asemenea nou caz de dizolvare a societăților agricole, fiind de principiu că o lege nouă poate modifica și completa o lege anterioară în aceeași materie.

11. Prin dispozițiile art. 41¹ din lege nu s-a urmărit reînființarea fostelor compozesorate sau a obștilor și deci nici conturarea regimului juridic al acestora, ci doar inventarierea cererilor foștilor compozesori sau, după caz, ale moștenitorilor acestora, în vederea reconstituirii dreptului de proprietate privată asupra terenurilor prevăzute la art. 41, pe baza actelor ce atestă această calitate și în limitele suprafețelor prevăzute în acele acte. Legea vizează și pe foștii moșneni sau răzeși în cadrul obștilor nedivizate. Se apreciază că este vorba de o procedură prealabilă, cu caracter administrativ.

Întrucât cele două sesizări privesc neconstituționalitatea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

ținând seama de sesizările de neconstituționalitate formulate, de punctele de vedere comunicate, de raportul întocmit de judecătorul-raportor, precum și de concordanța dintre textele legale ce fac obiectul sesizărilor și dispozițiile constituționale, reține următoarele:

În temeiul art. 3 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională constată că este competentă să soluționeze sesizările care s-au înaintat cu respectarea prevederilor art. 144 lit. a) din Constituție și ale art. 17 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

1. Cu privire la adoptarea legii

În sesizarea grupului de senatori se susține că legea care face obiectul acestei sesizări a fost votată de Senat cu încălcarea prevederilor constituționale referitoare la adoptarea legilor organice. În acest sens, se arată că atât la dezbaterile pe articole, cât și la votul final al legii, majoritatea necesară de 72 de senatori nu a fost întrunită.

Potrivit stenogramei ședinței Senatului din 16 septembrie 1997, proiectul a fost adoptat cu o majoritate de 81 de voturi pentru, 1 vot împotriva și o abținere. Rezultă că noua reglementare, care constituie o lege organică, a fost adoptată cu majoritatea cerută de art. 74 alin. (1) din Constituție.

Teza potrivit căreia această majoritate era necesară și la discutarea pe articole a proiectului de lege nu este o problemă de constituționalitate, întrucât art. 74 alin. (1) din Constituție se referă exclusiv la adoptarea legilor, deci la votul exprimat asupra ansamblului reglementării. În sensul celor arătate sunt și deciziile Curții Constituționale nr. 73/1995 și nr. 122/1996, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 8 august 1995 și, respectiv, nr. 265 din 28 octombrie 1996.

În sesizare s-au mai formulat o serie de critici privitoare la modul de interpretare și de aplicare a Regulamentului Senatului, dar care nu se referă la aspecte de ordin constituțional. Astfel cum rezultă din Decizia Curții Constituționale nr. 68/1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 19 ianuarie 1994, Curtea Constituțională nu este competentă să examineze actele de aplicare a regulamentelor parlamentare. Autorii sesizării invocă faptul că, deoarece grupurile parlamentare din care fac parte „au părăsit sala de ședință și nu au participat la dezbateri și nici la votul pe articole, ca și la cel final“, au fost privați de posibilitatea participării la dezbaterile și adoptarea legii. Curtea consideră că, în cazul de față, această opțiune politică nu a avut consecințe de ordin constituțional.

2. Cu privire la controlul constituționalității legii în ansamblul ei

În sesizarea grupului de senatori se solicită Curții Constituționale să examineze în întregime legea contestată și să constate neconstituționalitatea acesteia, ținând seama de faptul că modificările perturbă grav ordinea socială și ordinea de drept în relațiile de fond funciar și creează o gravă dezordine în raporturile juridice, datorită caracterului retroactiv al unor prevederi.

Obiecția privește, în fond, o problemă de politică legislativă. Legiuitorul — Parlamentul — dezbate proiectele de legi ținând seama de toate circumstanțele în care intervine reglementarea și de toate consecințele, eventual, disfuncțiile ei. De aceea Parlamentul este suveran în stabilirea politicii legislative și acest aspect nu intră în sfera controlului de

Orice lege este în fond un experiment social, care, în caz de nereușită sau de schimbare a voinței politice, poate fi remediat de legiuitor prin modificarea reglementării.

Totodată, în sesizare se cere Curții să analizeze constituționalitatea noii reglementări în ansamblul ei, fără însă a se invoca o prevedere constituțională și nici un alt motiv de ordin juridic în justificarea acestei solicitări, încălcându-se astfel prevederile art. 12 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, potrivit cărora orice sesizare trebuie motivată. Textul fiind imperativ, încălcarea prevederilor sale are drept consecință imposibilitatea exercitării controlului, Curtea neputându-se substitui autorilor sesizării în ce privește invocarea unui motiv de neconstituționalitate. În acest sens este și practica jurisdicțională a Curții, așa cum rezultă din Decizia nr. 338/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 21 iulie 1997.

În ceea ce privește caracterizarea noii reglementări ca fiind o retractare cu efecte retroactive a reglementării anterioare, nici normele metodologice de tehnică legislativă aflate în vigoare și nici, în general, legistica formală nu cunosc instituția „retractării“. Așa-numita „retractare“ a legii sugerează că legiuitorul ar fi renunțat la o anumită reglementare.

Instituțiile consacrate în legistica formală, care ar putea fi aplicabile într-o asemenea situație, sunt numai abrogarea și modificarea. Potrivit principiului neretroactivității legii, acestea produc efecte numai pentru viitor.

3. Cu privire la controlul constituționalității textelor din lege ce au format obiectul sesizărilor

A. Referitor la sesizarea grupului de senatori

Obiecția de neconstituționalitate privind art. II din legea atacată este nefondată. Art. II din legea prevede că „dispozițiile modificatoare sau de completare ori de abrogare ale prezentei legi nu aduc atingere în nici un fel titlurilor și altor acte de proprietate, eliberate cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, la data întocmirii lor“.

În sesizare se susține că, dacă titlurile nu au fost eliberate părților, ele nu se mai respectă, compromițându-se, datorită efectului retroactiv, drepturile cetățenilor.

Prevederea legală ce face obiectul sesizării vizează evident *negotium juris*, iar nu instrumentul probator care poartă denumirea „titlu de proprietate“.

Formularea folosită de legiuitor „titlurilor și altor acte de proprietate eliberate“ este foarte largă, cuprinzând nu numai titlurile propriu-zise, ci orice document: hotărârile comisiei județene, procesele-verbale de punere în posesie, hotărârile judecătorești etc., deci întreaga arie de înscrisuri oficiale ce ar putea constata calitatea de proprietar.

Scopul legii este deci respectarea dreptului persoanelor care au beneficiat, în mod legal, de prevederile Legii nr. 18/1991, nicidecum compromiterea acestor drepturi. Folosirea cuvântului „eliberate“ ar putea, însă, în context, evoca numai simpla înmânare a documentelor, iar nu operațiunea juridică în sine.

Curtea consideră, de aceea, că textul în discuție este constituțional numai în măsura în care prin expresia „act eliberat“ se înțelege actul de constatare a existenței dreptului de proprietate, emis în condițiile legii.

Obiecția de neconstituționalitate privind art. III lit. c) din lege este și ea nefondată. Art. III lit. c) prevede că sunt lovite de nulitate actele de reconstruire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, pe terenurile revendicate de foștii proprietari, cu excepția celor atribuite conform

În sesizare se susține că aceste terenuri au fost atribuite în mod legal, iar procesul de revendicare nu putea constitui criteriul legal de rezolvare a situației terenurilor, fiind subiectiv, părtinitor și discriminatoriu și creând efecte retroactive pe criterii politice.

Prevederile art. III lit. c) nu fac însă decât să constate o nulitate ce rezultă din caracterul imperativ al reglementării anterioare, întrucât un teren revendicat, potrivit legii, nu putea fi atribuit cu încălcarea drepturilor adevăratului proprietar.

Art. III lit. d) din lege [iar nu lit. c), cum se menționează în sesizare] lovește cu nulitate actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole constituite ca izlaz comunal. În sesizare se susține că dispoziția este retroactivă, deoarece nu ține seama de modificarea destinației terenurilor respective, ci are în vedere doar destinația pe care au avut-o înainte de instaurarea regimului totalitar.

Se reține însă că art. 32 din Legea nr. 18/1991 prevede că terenurile provenite din fostele izlazuri comunale — pajști și arabil —, care s-au aflat în folosința cooperativelor agricole de producție, trec în proprietatea privată a comunelor, orașelor și municipiilor și în administrarea primăriilor, urmând a fi folosite ca pășuni comunale și pentru producerea de furaje și semințe pentru culturi furajere. În consecință, terenurile respective nu puteau fi atribuite în proprietatea unor persoane fizice sau juridice, întrucât aceasta ar fi însemnat încălcarea destinației lor legale, stabilită în mod imperativ. De aceea nulitatea prevăzută de art. III lit. d), ca și în ipoteza anterioară, era preexistentă.

În aceiași termeni se pune problema și în cazul nulității prevăzute în art. III lit. e), întrucât, potrivit art. 20 din Legea nr. 18/1991, nu se puteau atribui terenuri în localitățile cu excedent de suprafață agricolă și cu deficit de forță de muncă, în condițiile în care nu s-a constituit dreptul de proprietate în favoarea foștilor proprietari, termenul „excedent” presupunând ca drepturile acestora să fi fost respectate.

În art. I pct. 3 privind modificarea art. 9 din lege se face trimitere la prevederile Legii nr. 187/1945 pentru împlinirea reformei agrare.

În sesizare se susține că o trimitere la o lege abrogată este ilegală.

Legistica formală, analizând procedeul trimiterii de la un text de lege la un altul care face parte dintr-o altă lege, include procedeul trimiterii la o lege abrogată în categoria tehnicilor legislative care au ca scop economia de mijloace. Trimiterea se face pentru ca legiuitorul să nu fie nevoit să reproducă, în textul noii legi, întregul text la care se face trimitere, deoarece aceasta ar amplifica nejustificat conținutul legii. Prin trimitere, legiuitorul „nostrifică” textul la care se face trimitere, înglobându-l în noua lege. Ceea ce urmează a se aplica nu este legea la care se face trimitere, care prin aceasta să fie repusă în vigoare, ci legea care trimite, incluzând textul „nostrificat”.

Faptul că legea la care se face trimitere nu mai este în vigoare nu are, sub acest aspect, nici o concludență, deoarece de la ea nu s-a împrumutat decât textul la care se face trimitere.

De altfel, tehnica legislativă — chiar cea a „elice” — cunoaște numeroase cazuri de trimitere la legi care nu mai erau în vigoare. Un astfel de procedeu nu este nici ilegal și nici neconstituțional.

În sensul celor arătate este și practica jurisdicțională a Curții, așa cum rezultă din Decizia nr. 82/1995, definitivă prin Decizia nr. 4/1996, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 din 12 martie 1996 și nr. 100 din 12 aprilie 1996.

Cu privire la abrogarea art. 11 alin. (4)–(10) din Legea nr. 18/1991, introdus prin art. I pct. 17 din noua lege, texte care cuprindeau reglementarea căilor de atac împotriva hotărârilor comisiei județene, se susține în sesizare că măsura este contrară prevederilor art. 21 alin. (1) și (2) și ale art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece elimină căile de atac la organele ierarhic superioare și în justiție, care constituie garanții legale ale dreptului cetățenilor și conferă un caracter retroactiv dispozițiilor art. 44¹–44¹⁵ din lege.

Se reține însă că prin legea modificatoare s-au stabilit noi căi de atac care formează obiectul cap. III¹. Prin aceasta, drepturile cetățenilor interesați nu au fost nicidecum afectate prin dispariția garanțiilor corespunzătoare. Rezultă că intenția legiuitorului a fost de a perfecționa sistemul căilor de atac și nicidecum de a priva pe cetățeni de garanțiile procesuale necesare apărării drepturilor lor.

Potrivit regulilor de soluționare a conflictului legilor în timp, în materie de procedură civilă noile căi de atac pot fi exercitate de la data intrării în vigoare a legii, deci fără efect retroactiv, iar vechile căi de atac mai pot fi folosite doar pentru litigiile născute sub imperiul vechii legi. Ca atare, textele constituționale invocate nu au fost încălcate.

Abrogarea art. 33 alin. (1), prin același art. I pct. 20 din lege, text care prevedea obligația de preluare a creditelor neachitate de cei cărora li s-au atribuit terenuri cu investiții efectuate pe ele pentru plantații sau alte amenajări, reprezentate, se susține în sesizare, o îmbogățire fără just temei pentru primitori și o discriminare pozitivă în favoarea acestora, ele fiind terenuri cu investiții făcute din fonduri de stat centralizate și modifică retroactiv raporturile juridice stabilite.

Măsura adoptată nu este neconstituțională, ea se justifică prin considerațiuni de politică economică, care, atât timp cât nu încalcă o prevedere constituțională, este de competența exclusivă a legiuitorului. Evident că în temeiul art. 16 din Constituție, prevederea legală este, deopotrivă, aplicabilă atât debitorilor actuali, cât și celor cărora li s-ar putea atribui în viitor terenuri cu asemenea investiții.

Este de reținut, totodată, că o astfel de măsură conduce, incontestabil, la modificarea raporturilor juridice dintre părți, însă aceasta se produce pe data intrării în vigoare a legii, fără efect retroactiv. Până la data intrării în vigoare a noii legi, persoanele respective rămân cu calitatea de debitor, iar părțile de credit achitate nu sunt afectate de noua reglementare.

B. Referitor la sesizarea grupului de deputați

În această sesizare se susține că alin. (3) al art. 22 din legea atacată este neconstituțional, întrucât ar crea o discriminare între beneficiarii lotului în folosință, care au locuit întotdeauna în localitate, și cei care au primit acest lot fiind strămutați.

Exceptarea celor care au fost strămutați este însă o măsură de reparație materială, dar, în același timp, și morală — față de o categorie de persoane care au fost lipsite în timpul regimului totalitar de dreptul de proprietate asupra unor terenuri aflate în intravilan.

Așadar, cei strămutați sunt în situația de a evita o nouă daună — *damno vitando* —, pe când localnicii beneficiau anterior de un drept de folosință care nu echivalează cu un drept de proprietate. Ei sunt în situația de a-și apăra un câștig — *lucrum captando* —, astfel că exceptarea celor strămutați nu reprezintă o discriminare, ci confirmarea unui drept propriu, pe care ceilalți nu l-au avut. Evident însă că, dacă beneficiarii lotului sunt foștii proprietari ai acestuia, ei se bucură de prevederile legii, dar nu ca beneficiari ai acesteia, ci ca titulari ai dreptului de proprietate asupra terenului în discuție.

În art. 26 alin. (5) din lege, introdus prin art. I pct. 17, se prevede desființarea de drept a societăților agricole care încalcă procedurile prevăzute de acest articol pentru reconstituirea dreptului de proprietate.

În sesizare se susține că prin desființarea de drept a societăților agricole, constituite în temeiul Legii nr. 36/1991, se încalcă dispozițiile constituționale cu privire la dreptul de asociere liberă a cetățenilor, inviolabilitatea proprietății private, precum și normele de drept care stabilesc modurile de dizolvare și lichidare a societăților agricole, care sunt limitative.

Potrivit Legii nr. 36/1991, societățile agricole se constituie, așa cum rezultă din dispozițiile art. 1 din această lege, numai de către proprietarii al căror aport în societate nu poate fi decât folosința terenurilor pe care le stăpânesc în calitate de proprietar. Fiind o condiție constitutivă, înființarea unei asemenea societăți cu persoane care nu au calitatea de proprietar sau pe terenuri care nu le aparțin în această calitate este ilegală.

Folosirea termenului „desființarea de drept” a societăților sus-menționate reprezintă o inabilitate de exprimare a legiuitorului, pentru că, în însuși sistemul introdus prin textul criticat, apare necesară o constatare și apreciere a condițiilor legale în care aplicarea acestei măsuri este imputabilă societății agricole. În nici un caz nu rezultă din text voința

legiuitorului de a institui un caz de răspundere obiectivă sau pentru fapta altuia.

Curtea reține, în consecință, că prevederile în cauză sunt constituționale numai în măsura în care fapta este imputabilă societății agricole, iar constatarea desființării se face în condițiile legii.

Art. 41¹ din lege stabilește posibilitatea foștilor compozesori sau foștilor moșneni și răzeși ori a moștenitorilor acestora de a-și reconstitui dreptul de proprietate.

Textul a fost criticat pentru că renașterea fostelor compozesorate nu are un contur juridic riguros, iar prin reglementarea propusă se încalcă dreptul de proprietate al colectivității locale, datorită disensiunilor ce pot apărea în interiorul acestora.

Noua reglementare nu definește conținutul și limitele dreptului de proprietate conferite compozesorilor. Potrivit art. 41 alin. (2) din Constituție, o asemenea reglementare este absolut necesară pentru acordarea drepturilor ce revin acestora. Noua reglementare are însă un caracter premergător, devansând o viitoare reglementare care să stabilească conținutul și limitele drepturilor respective, potrivit alin. (4) al art. 41, introdus prin art. I pct. 30 din lege, în concordanță cu art. 41 alin. (2) din Constituție. În consecință, obiecția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

Având în vedere considerentele expuse, prevederile art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 41 alin. (1), art. 72, art. 74 alin. (1) și ale art. 144 lit. a) din Constituție, precum și dispozițiile art. 13 alin. (1) lit. A.a) și ale art. 17-20 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Constată că adoptarea Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 s-a făcut cu respectarea dispozițiilor constituționale.

2. Constată că prevederile art. 26 alin. (5), introdus prin art. I pct. 17 din Legea pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, sunt constituționale numai în măsura în care fapta este imputabilă societății agricole în cauză, iar constatarea desființării se face în condițiile legii.

3. Constată că dispozițiile art. II din Legea pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 sunt constituționale numai în măsura în care prin *act eliberat* se înțelege orice act de constatare a existenței dreptului de proprietate, emis în condițiile legii.

4. Constată că celelalte dispoziții ale Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, care au făcut obiectul sesizărilor, sunt constituționale.

Decizia se comunică Președintelui României.

Dezbaterea a avut loc la data de 15 octombrie 1997 și la ea au participat: Ioan Muraru, președinte, Costică Bulai, Viorel Mihai Ciobanu, Mihai Constantinescu, Nicolae Popa, Lucian Stângu, Florin Bucur Vasilescu, Romul Petru Vonica și Victor Dan Zlătescu, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. IOAN MURARU

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

București, 15 octombrie 1997.
Nr. 392.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI - CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.37.30.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 356.55.33 și 356.51.11/4028.